
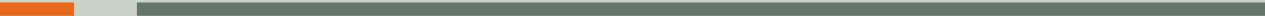

Proaktiv optimering af energiforbrug og indeklima

*Handlingsorienterede værktøjer og anbefalinger til
at reducere energiforbruget og forbedre indeklimaet
i den almene boligsektor*

Står I overfor at gennemføre en indsats, hvor I ønsker at synliggøre energiforbruget for beboerne med det formål at nedbringe energiforbruget og sikre et godt indeklima? Så er her en række gode anbefalinger.

Held og lykke med indsatsen!

Vælg den rigtige indsats!

Hvornår er det en god idé at vælge synliggørelse og bevidstgørelse som virkemiddel? Der er to forskellige overvejelser at gøre sig her:

- Hvor er potentialet for reduktion af forbrug størst?
- Hvilken indsats har bedst mulighed for succes?

Hvilken indsats har størst potentiale?

Det kan være en god idé først at overveje, hvor potentialet for at reducere energiforbruget er størst. De tre forskellige løsninger, der kan bidrage til energireduktion, er kort beskrevet herunder, og man skal overveje, hvor man får mest effekt ift. de ressourcer, man skal bruge.

Hvor er potentialet for energireduktion størst?

- Er det via *forbedret drift* og energistyring?
- Er det via *renovering af infrastrukturen* – herunder bygning og installationer?
- Eller er det via *ændring af beboernes forbrug* gennem rådgivning og synliggørelse?

ANBEFALINGER

Afklar hvor stor en procentdel af forbrug og spild, der har med bygningens drift, beskaffenhed og infrastruktur at gøre, og hvor stor en del beboerne kan ændre på ved hjælp af indsatser, der påvirker dem gennem synliggørelse af energiforbrug. F.eks. kan fjernvarmeanlægget have et stort tab, så påvirkning af beboerne kun ændrer en relativt lille procentdel af forbruget. I sådanne tilfælde kan det vise sig mere økonomisk rentabelt at sætte ind ift. bygningen.

Overvej at starte der, hvor potentialet er størst.

Herudover anbefales det, at boligselskabet informerer beboerne om deres handlemuligheder og f.eks. benytter kollektiv/individuel råderet til energiforbedringer.

Generelt kan det anbefales at overveje automatiserede løsninger som natsænkning og ventilation. I den sammenhæng er det dog vigtigt at inddrage beboerne i udvælgelsen af løsninger og introducere og tilpasse de automatiserede løsninger til den specifikke bygning og beboerne. Ved at gøre dette kan man i højere grad undgå, at beboerne "overstyrer" løsningen på uhensigtsmæssig vis.

Hvilken indsats har bedst mulighed for succes?

Selvom I identificerer, at synliggørelse har størst potentiale i udgangspunktet, er der en række forhold, der kan betyde, at det alligevel ikke er den bedste løsning for jer. Beboernes forudsætninger for at kunne benytte en øget synliggørelse af deres individuelle forbrug varierer fra boligafdeling til boligafdeling. Det kan derfor anbefales, at der tages udgangspunkt i en simpel kortlægning af de eksisterende rammebetingelser, inden synliggørelse af forbruget benyttes som indsats.

De forhold, der med fordel kan kortlægges, er dels boligafdelingens forudsætninger (se side 8) samt beboernes forudsætninger (se side 10). Er forudsætningerne gode (grøn), så "kør". Er forudsætningerne udfordrende (gul), så overvej grundigt, hvordan der kan opnås succes. Er forudsætningerne dårlige (rød), så "stop".

Bevidstgørelse gennem synliggørelse af energiforbrug

Gode forudsætninger – GRØN

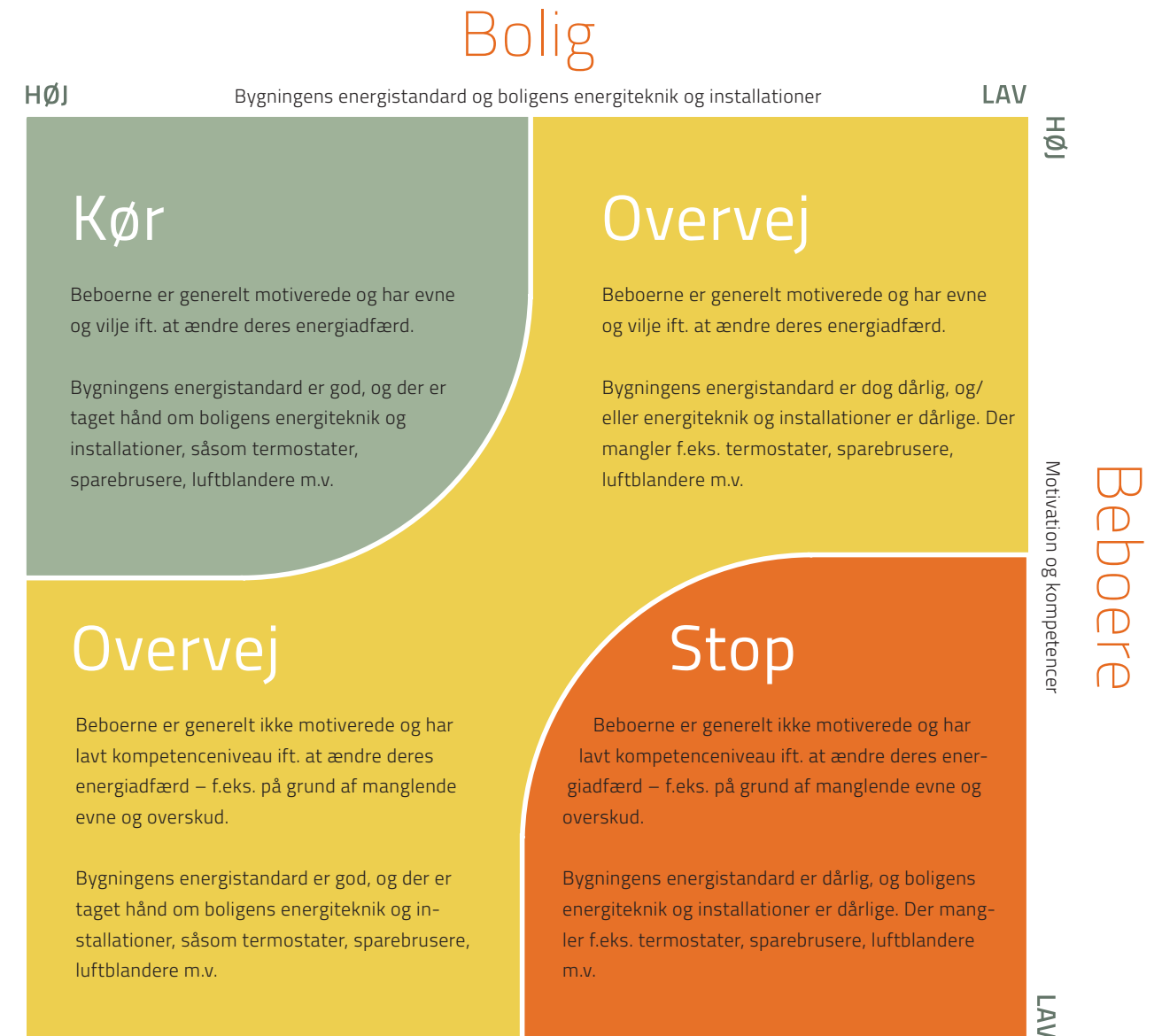
Gode forudsætninger for at øge bevidstgørelsen kan medføre hensigtsmæssige ændringer i energiadfærden. Beboerne har overskud og engagement, infrastrukturen og bygningen er energiteknisk god. Målere kan fjernaflæses, og den nære materialitet såsom vandhaner, brusere, toiletter, termostater m.v. er optimale.

Udfordrende forudsætninger – GUL

Indsatsen vil være mere ressourcekrævende end ved "grønne forudsætninger". Har beboerne gode forudsætninger, mens bygningens energistandard og de tekniske og installationsmæssige forudsætninger er dårlige, anbefales det, at disse forhold inddrages som en del af indsatsen. Uddel f.eks. sparebrusere, monter termostater, tætningslister m.v. Er bygningens energistandard og de tekniske og installationsmæssige forudsætninger gode, men er beboernes forudsætninger for aktiv deltagelse ikke optimale, så tilrettelæg indsatsen med tiltag, der "tager beboerne i hånden" og hjælper dem til en anden adfærd. Overvej at vælge en anden type indsats, som kræver minimal eller slet ingen deltagelse fra beboerne i dagligdagen, f.eks. automatisering. Overvej at assistere beboerne og i højere grad overtage ansvaret, f.eks. ved at ejendomsfunktionærer besøger lejemål, hvor et vandspild registreres, eller varmeforbruget er højt/lavt.

Dårlige forudsætninger – RØD

Da hverken bygningen er god, eller beboernes motivation og kompetencer støtter indsatsen, vil anbefalingen være at vælge en anden type indsats, der bringer de grundlæggende bygningsmæssige forhold i fokus og styrker beboernes forudsætninger for at deltage.

Figur 1 Kilde: Christian Kierkegaard, 2014

Boligafdelingens forudsætninger

For at vurdere, om de bygningsmæssige forhold er på plads, anbefales det, at der tages udgangspunkt i ejendommens:

- Energistyringsrapporter
- Energimærkning og anbefalinger
- Interview med varmemesteren
- Interview med beboere om deres oplevelse af bygningen

Stil f.eks. spørgsmål såsom:

- Har bygningen energitekniske udfordringer?
- Oplever beboerne træk eller kulde om vinteren pga. bygningstekniske forhold?
- Er der forhold, der bør bringes i orden for at opnå en god komfort i lejemålene?

Meget god bygning og bolig

Forudsætningerne er i orden, og rammerne er gode for en øget synlighed. Det er her i høj grad beboernes adfærd, der er afgørende for energiforbruget.

Mangler i bygning og bolig

Overvej at kommunikere, hvilke mangler der er i bygningen, og opfat evt. disse som en del af indsatsen. Det kan f.eks. ske ved at montere perlatorer, opsætte tætningslister, vandsparebrusere m.v. Eller vær klar i kommunikationen om, hvad I forventer, man kan opnå på trods af de mangler, som infrastrukturen har.

Meget dårlig bygning og bolig

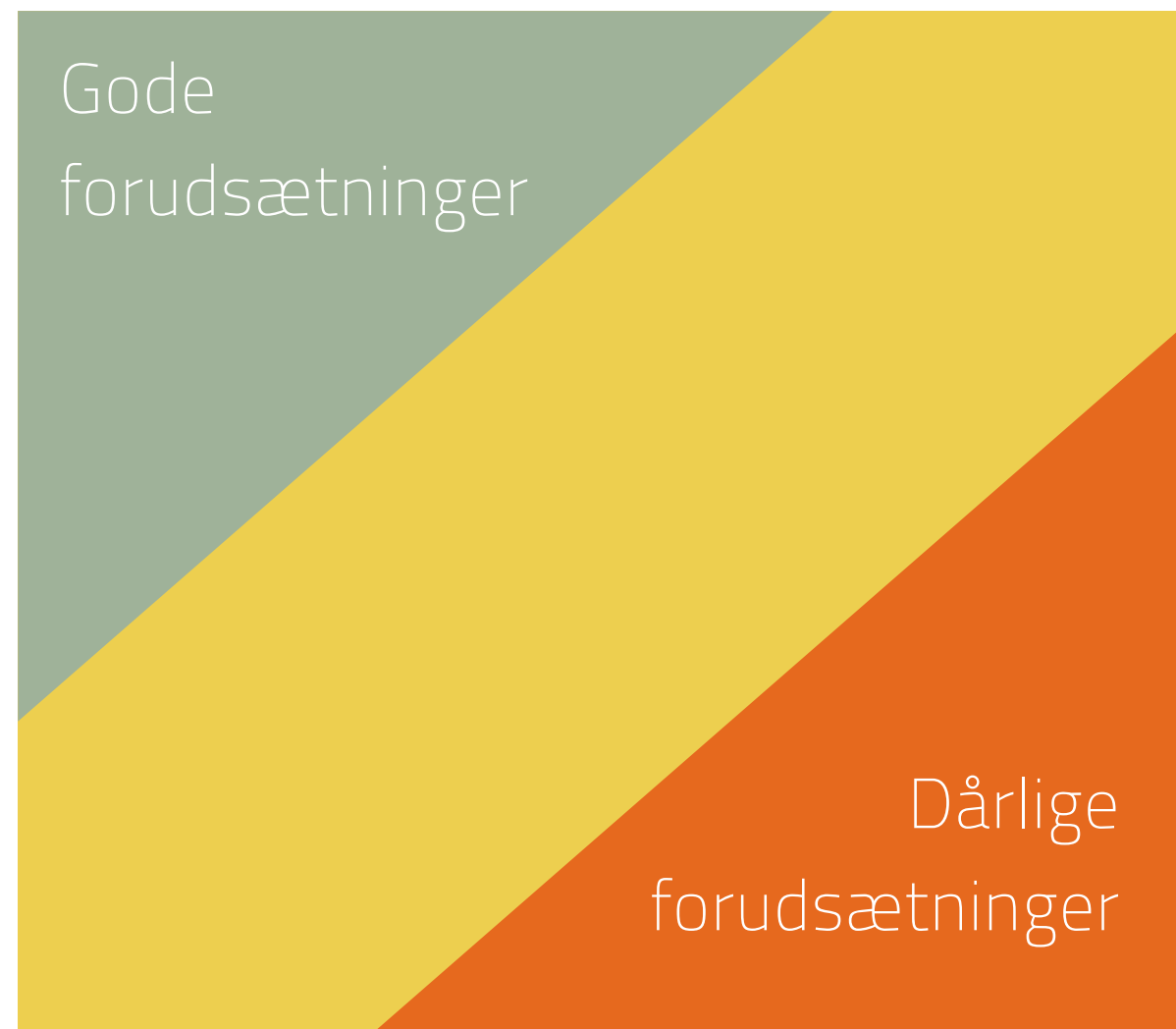
Overvej at prioritere de grundlæggende forudsætninger for et fornuftigt energiforbrug inden øget synlighed over for beboerne.

ANBEFALINGER

Optimering af energiforbruget i bygningen eller boligen (inden eller samtidig med den beboerrettede indsats): efterisolering, tætningslister, termostater på radiatorer, sparebrusere m.v.

Kommunikation til beboerne skal tage udgangspunkt i de eksisterende bygningsmæssige forudsætninger. Dette for at beboerne er bevidste om de forhold, der omhandler bygningen, så disse ikke bliver en barriere for optimering af den individuelle energiadfærd.

Figur 2

MEGET GOD

BYGNINGENS OG BOLIGENS ENERGISTANDARD

MEGET DÅRLIG

Beboernes forudsætninger – hvad kan og vil de?

Beboernes viden, holdninger og værdier må undersøges, for at man i sidste ende kan vælge det rigtige tiltag.

Her er det vigtigt at være opmærksom på, at det ikke kun drejer sig om holdninger vedrørende energiforbrug, men også beboernes forhold til boligselskabet og deres oplevelse af energistandarden i bygning, varmeanlæg m.v. Disse forhold bør medtages, fordi de har afgørende betydning for, hvordan beboerne oplever indsatsen.

Screening af beboernes forudsætninger. Hvad er deres:

- forhold til boligselskabets forskellige aktører (tillid, neutralt, mistillid)
- oplevelse af varmeanlæg, radiatorer, m.v. i forhold til energiforbrug og indeklima (tilfreds, neutral, utilfreds)
- ressourcer og vidensniveau ift. at kunne forholde sig til deres energiforbrug i hverdagen, forstå data om og visninger af deres eget energiforbrug, samt rumme og imødekomme krav om ændrede vaner ift. f.eks. opvarmning og udluftning (høj, mellem, lav)
- værdier og interesse for at optimere deres energiforbrug og indeklima i deres dagligdag (høj, mellem, lav)
- nuværende praksis ift. den ønskede (tæt, neutral, langt fra)

Hvis nogle disse spørgsmål besvares negativt, bør det overvejes, om synliggørelse er den rigtige indsats, eller om der skal overvejes andre indsatser som f.eks. energireovering eller automatisering.

HUSK

Beboerne gør allerede en god indsats, og dette skal anerkendes.

En del beboere har ikke tid og overskud til at engagere sig i deres energiforbrug i dagligdagen.

En del beboere har ikke viden om, hvordan selv små ændringer kan give store effekter.

Hvis en beboer har 0-forbrug og aldrig lufte ud, kan det være at skyde over målet at bede vedkommende om at lufte ud 3 gange dagligt og slukke radiatorerne imens. Første skridt kan i stedet være at få beboeren til at tænde for radiatoren og lufte ud dagligt eller blot nogle gange om ugen.

Hvordan støtter vi bedst beboerne?

Det bør overvejes nøje, om det er nødvendigt med støtte ved implementeringen af tiltaget. Overvej i hvilken grad boligadministrationen og ejendomskontoret bør involveres. Det kan anskueliggøres meget simpelt – er kompetencen og motivationen høj, kan beboerne i højere grad selv. Er kompetencen og motivationen lav, bør beboerne i højere grad støttes.

Grundlæggende anskueliggør modellen, hvordan beboerne i boligafdelingen kan involveres på to forskellige måder. Ved "Beboerne kan selv"-tilgangen" informeres og involveres beboerne i højere grad, end de direkte hjælpes af en ressourceperson.

Ved "Beboerne skal støttes-tiltag" kan det ikke forventes, at beboerne udviser engagement eller interesse. Her er det i langt højere grad den professionelle part, der skal understøtte og sikre et hensigtsmæssigt energiforbrug. Dette kan gøres ved, at det er ejendomsfunktionærerne eller boligadministrationen, der med udgangspunkt i en højere grad af synliggørelse handler proaktivt, f.eks. ved at besøge beboeren, stille termostater korrekt m.v. Endvidere skal der forventes en langt mere ressourceintensiv indsats i de boligafdelinger, hvor beboerne i højere grad skal støttes, end i de boligafdelinger, hvor beboerne kan selv.

ANBEFALINGER

Besøg boligafdelingen og informer om tiltaget.

Involver afdelingsbestyrelsen og ejendomskontoret i tiltaget.

Kom på besøg i de enkelte lejemål og vejled, samt udfør evt. konkrete energibesparende foranstaltninger.

Overvåg forbruget i de enkelte lejemål, f.eks. hver måned, og besøg de lejemål, der har et højt forbrug, der f.eks. kunne skyldes vandspild.

Hvem skal være afsender og ambassadør for indsatsen?

For at beslutte, hvem der skal være afsender og kontaktpunkt til beboerne, skal I forholde jer kritisk til de forskellige aktørers kompetence, troværdighed og relation til beboerne. Det vil afklare rollefordelingen ift., hvem der er den rette afsender af og ambassadør for indsatsen som helhed eller i sine delelementer.

Det anbefales at overveje følgende aktører: **Ejendomsfunktionær** · **Administration** · **Afdelingsbestyrelse** · **Målerfirma** · **Kommune** · **Forsyningsselskab**. Man kan med fordel overveje at "skubbe" ejerskabet af indsatsen så tæt på beboerne som muligt for at få forankret projektet bedst muligt lokalt.

PLACERING AF EJERSKAB

Forsyningsselskab	Målevirksomhed	Boligselskab	Ejendomsfunktionær	Bestyrelse	Beboer
-------------------	----------------	--------------	--------------------	------------	--------

ANBEFALINGER

Afklar hvem af boligselskabets aktører eller samarbejdspartnere, der har kompetence, troværdighed og beboerrelation til at være afsender og inviter dem med.

Vælg en afsender, som er vellidt og fremstår troværdig i beboernes øjne.

Kortlæg og benyt de kanaler, der allerede er til beboerne, og som er velfungerende. Hvis ejendomsservicepersonalet f.eks. har en god kontakt til beboerne, kan der med fordel gives ressourcer til at få dem ind i arbejdet med at ændre beboernes energi- og indeklimatektoniske adfærd.

Disse ressourcer kan f.eks. være tid til at tale med beboerne, viden om, hvilken adfærd der kan nedbringe energiforbruget og forbedre indeklimaet, samt værktøjer til formidling og måling.

Gør målevirksomheden til afsender, hvis beboerne generelt har et dårligt forhold til boligselskabet og dets aktører. Brug bestyrelsen som ambassadører, hvis de er vellidte.

Forankr projektet så tæt på beboerne og deres dagligdag, som forholdene muliggør – det vil give en større følelse af ejerskab og ansvar hos de enkelte beboere.

Hvordan får vi beboerne til at deltage i synliggørelse af energiforbrug?

Der er forskellige måder at få beboerne til at deltage i jeres projekt på:

- Lav et projekt, der også imødekommer de udfordringer, som beboerne oplever og ikke kun imødekommer boligselskabets egne behov for mere data, færre udgifter osv.
 - Kommuniker de relevante fordele ved at være med i projektet. Hvis det handler om indeklima, så fremhæv sundhed og komfort som væsentlige fordele. Hvis det handler om energiforbrug, så fremhæv tryk og kontrol, økonomi og komfort som væsentlige fordele.
 - Vær opmærksomme på, hvad det er for en værdi, I tilbyder beboerne ved at indgå i projektet.
 - Fokuser på spild i stedet for ændring af vaner – nogle beboere vil opfatte dette som en hjælpende hånd i stedet for en løftet pegefinger.
 - Hvis I vælger et virkemiddel som sms, web, månedsrapport eller andet, hvor I har de nødvendige data til at kunne distribuere virkemidlet til jeres beboere, så anvend så vidt muligt en standardindstilling, hvor beboerne aktivt skal melde sig fra i stedet for til.
- Tag samtidig en løbende dialog med beboerne om deres oplevelse af denne tilgang og juster ifølge tilbagemeldingerne.
 - Vær ikke for ambitiøs – start simpelt ud med f.eks. en sms eller månedsopgørelse.
 - Bombarder ikke folk med information fra starten. Bryd jeres projekt op i mindre dele, f.eks. med fokus på de forskellige forbrug. Så oplever beboerne ikke, at de skal til at lave ALT om i deres dagligdag på én gang.
 - Italesæt at alle føler, at deres forbrug er "normalt" og helt rigtigt for dem og deres størrelse familie/lejlighed etc. og derfor ikke føler, at det er dem, der skal spare. Anerkend samtidig den indsats, folk allerede gør i dagligdagen. Målret budskab og forskellige løsningspakker til f.eks. børnefamilien med elektronik i alle rum, det ældre ægtepar, som er meget hjemme i løbet af dagen, og de unge mennesker, der er meget væk fra hjemmet.

Tilpasning af indsatsen

Hvordan tilpasser vi synliggørelse af energiforbrug til beboernes hverdagsliv?

Hvis man vil skabe blivende forandringer, skal man også tale ind til beboernes forskellige prioriteringer og understøtte dem med flere værktøjer og tilgange.

ANBEFALINGER

Giv den enkelte beboer eller husholdning et incitament til overhovedet at forholde sig til jeres indsats. Det kan være økonomi, komfort, sundhed eller et konkurrenceaspekt.

Gør det tydeligt, hvilken rolle den enkelte beboers adfærd og dermed forbrug spiller – så er det ikke så let at skyde det individuelle ansvar væk. Fortæl f.eks., at det vandforbrug man har, hvis man vasker op under rindende vand, svarer til x antal brusebade på et år; informer om betydningen for sundhed, miljø og økonomi – kender beboerne prisen for en m³ vand og f.eks. et toilet, der løber?

Giv eksempler fra dagligdagen på konsekvensen af de "små forbrug", f.eks. hvad forbruget er for et løbende toilet over et år.

Vis beboerne, hvad de konkret kan gøre og udvid deres handlerum fra kun at kunne ændre deres daglige adfærd til at kunne købe og installere energirigtige løsninger – f.eks. ved at tilbyde dem lettilgængelige pakker med energirigtige løsninger til deres hjem. Når teknologierne i hjemmet er optimeret, kræver en energireduktion ikke nødvendigvis ændring af vaner og hverdagsliv.

Hvad skal vi kommunikere?

Den viden, som har overrasket beboerne, sætter sig oftere fast hos dem. Nogle gange betyder det, at de selv ændrer noget i deres dagligdag. Afhængig af beboernes vidensniveau kan der selvfølgelig være forskel på, hvad der er overraskende. Brug jeres viden fra den indledende screening om beboernes vidensniveau til at tilpasse jeres kommunikation.

Få sat ansigt på de gode erfaringer og lad beboerne selv komme til orde med, hvorfor og hvordan de er lykkedes. På den måde kan nogle af fordommene om, hvor svært og umuligt det er at reducere energiforbruget måske blive aflivet.

Hvis man ønsker, at kommunikationen skal skabe forandring, er det også en god idé at understøtte kommunikationen med konkrete handlingsanvisninger.

Gør det let at gøre det rigtige! Det simple budskab er afgørende, fordi energiforbrug ikke står højest på dagsordenen i de fleste familier.

HUSK

Et fokus på spild i stedet for besparelser vil af mange beboere blive opfattet som en hjælpende hånd i stedet for en løftet pegefinger.

Konkret vil mange beboere finde det nyt, at luftblandere på vandhanerne kan spare 40 % af forbruget på vandhanen.

Konkret vil mange beboere finde det nyt, at det er muligt at spare 5 % af varmekonsumet i et lejemål ved at sænke temperaturen med 1 grad.

Det giver ikke mening at informere beboerne om, at den optimale temperatur er 21 grader, hvis det en kold vinterdag kun er muligt at opnå 19 grader på grund af bygningens beskaffenhed. Den type information har en direkte negativ konsekvens for beboernes motivation for at deltage.

ANBEFALINGER

Fortæl nogle overraskende fakta om, hvordan små og overkommelige ting gør store forskelle.

Giv beboerne målrettede konkrete spareråd og mulige handlinger, f.eks. tætningslister, sparebrugere m.v.

Spareråd skal udvikle sig sammen med beboerne, så de møder beboerne der, hvor de er rent videns- og interesse-mæssigt. På den måde bliver rådene ved med at være relevante og brugbare for beboerne. Dette kan sikres gennem en kontinuerlig dialog mellem beboere og boligselskab.

Kommunikér simple budskaber om, hvad der er rigtigt at gøre.

Giv en simpel og konkret handlingsanvisning; gerne handling én gang for alle.

Brug normbaserede råd og fakta – f.eks. "Gør som x % af dine naboer og sæt din radiator på 3 i alle rum"; "Vidste du at dine naboer i gennemsnit har sparet x kr. ved at sætte radiatoren på 3 i alle rum". Mange mennesker vil stræbe efter at gøre ligesom "de andre"; når det også kommer dem selv til gode.

Tilbyd let tilgængelig og forståelig feedback i situationen. F.eks. har nogle boligselskaber tilbudt beboerne ure eller kort, der viser simple indeklimaværdier, som let kan aflæses i situationen.

Som alle andre budskaber skal de simple budskaber tilpasses målgruppen og ikke være for simple.

Afsenderen af de simple budskaber skal være troværdig.

Hvordan skal vi kommunikere?

ANBEFALINGER

Lad beboerne dele deres gode historier og erfaringer med andre beboere.

Sæt ansigt på de gode erfaringer, og lad beboerne fortælle, hvorfor og hvordan de er lykkedes.

Dette kan gøres i nyhedsbreve, opslag i opgangen osv.

Overvej om beboerne er de rigtige at vise data og grafer til, eller om de i højere grad har gavn af opsummerende, individuelt tilpassede og handlingsanvisende tiltag.

Overvej at nøjes med at vise grafer og andre komplekse visninger til ejendomsfunktionæren.

Overvej at vise beboernes forbrug i kr./øre for at gøre det mere nærværende og relevant for dem. Risikoen er dog, at de ofte relativt små beløbsstørrelser kan være demotiverende for beboerne.

Overvej at give beboerne mulighed for selv at vælge enheden, som deres forbrug og besparelse vises i. F.eks. kan det virke inddragende for børn at få vist besparelser i tyggegummi i stedet for kr./øre.

Gør det tydeligt og gennemsigtigt, hvad beboernes opgørelser er sammenlignet med (f.eks. hvilke husstande der sammenlignes med), og hvordan der tages højde for variationer. Denne gennemsigtighed kan gøre de løsrevne data mere troværdige for beboerne.

Overvej andre intuitive kommunikationsformer, som inddrager hele familien. Børn kan være gode ambassadører for et energiprojekt, hvis de er engagerede og forstår projektet. I andre projekter afprøver man mere visuel kommunikation som f.eks. en isbjørn på en isflage.

Virkemidler

Virkemidler til synliggørelse af energiforbrug

Generelt er energiforbrug et emne, som ligger et stykke nede på de forskellige beboergrupperes prioriteringslister i dagligdagen.

Følgende anbefalinger går på tværs af forskellige virkemidler.

Stil jer selv følgende overordnede spørgsmål og tilpas jeres koncept til svarene:

- Hvad er succeskriterierne for vores løsning?
- Hvor ofte skal beboerne interagere med vores virkemidler?
- Hvad skal beboerne helt konkret gøre/ændre i deres dagligdag, for at vi lykkes?
- Hvad er det, der skal få beboerne til at gøre det?
- Hvad kan være en barriere for at gøre det?
- Hvor stor skal reduktionen være, for at vi er lykkedes?

ANBEFALINGER

Så vidt muligt skal virkemiddel og budskab tilpasses de forskellige beboere. Det er med til at sikre, at budskabet/rådet/visningen er relevant for beboeren og er med til at fastholde interessen. Det er også vigtigt, at indhold, råd, fakta osv. udvikler sig sammen med beboeren. På den måde er det ikke samme indhold, beboeren bliver udsat for over længere tid, medmindre det er et meget simpelt budskab, som det ikke kræver nogen indsats at tilegne sig (f.eks. smiley i papiropgørelse eller sms, der begge pushes).

Virkemidlerne skal være lettilgængelige. Passwords, nye teknologiske platforme, eller at der er "langt ind" til det relevante indhold, er store barrierer for at få beboere til at kigge på synliggørelse af energiforbrug.

Orienter virkemidlerne fremad i stedet for kun at vise historiske data. Kom med konkrete og tilpassede råd og vejledning til, hvad beboerne skal gøre fremadrettet. Brug også prognoser, så beboerne kan se hvad konsekvensen er, hvis de fortsætter med den nuværende adfærd.

Brug normbaserede handlingsanvisninger: "Gør som x procent af dine naboer og spar penge ved at sætte termostaten på 3 i alle rum".

Tilpas ambitioner til målgruppen: hvis de aldrig lufter ud, er det optimistisk at få dem til at lufte ud tre gange dagligt. Sigt efter noget mere realistisk, som f.eks. at lufte ud en gang om dagen eller måske bare et par gange om ugen.

Intern organisering

Hvad kan ejendomsfunktionærens rolle være?

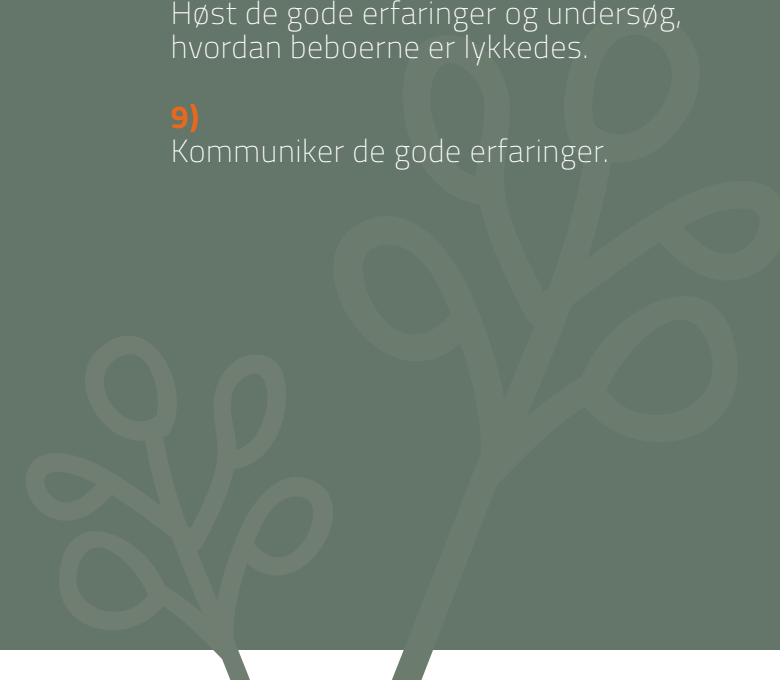
Generelt kan vi anbefale, at ejendomsfunktionæren klædes på til at kunne hjælpe beboerne med at opnå reduceret energiforbrug og bedre indeklima.

I nogle områder kan det være påkrævet at være to medarbejdere tilstede under det opsøgende arbejde. Herudover er det vigtigt, at ejendomsfunktionæren har kompetencerne til at udføre det opsøgende arbejde og indgå i dialog med beboerne.

En proces kan se sådan ud:

- 1) Hvad vil vi vide?
- 2) Find målinger der kan hjælpe os med at svare.
- 3) Lav dataanalyse.
- 4) Identificer hvem det er interessant at besøge.
- 5) Besøg – afdæk hvorfor tallene ser ud som de gør?
- 6) Bestem boligforeningens indsats – inddrag beboerne.
- 7) Følg op via data + fortsat dialog med beboerne.
- 8) Høst de gode erfaringer og undersøg, hvordan beboerne er lykkedes.
- 9) Kommuniker de gode erfaringer.

Hvordan sikrer vi den gode drift og energistyring?

Det er vigtigt at lave løbende opfølgning på boligselskabets energiforbrug baseret på fakta. Pas på den løbende stigning i forbruget og de små afvigelser (ejendommen bruger totalt set mere energi efter optimal indstilling, fordi driften ikke er så god), og sørg for at have den relevante data i den rigtige opløsning og frekvens til at sikre god drift og energistyring.

ANBEFALINGER

For at få relevant data kan I stille følgende spørgsmål:

- *Hvilke spørgsmål vil vi gerne kunne finde svar på?*
- *Hvad vil vi gerne kunne identificere?*
- *Hvad vil vi gerne kunne hjælpe vores beboere med?*
- *Hvad vil vi gerne hjælpe os selv med?*

Hvordan udvider vi beboernes handlerum?

Hvis beboerne har overskuddet, kan det være en god idé at "flytte" en del af ansvaret for lejlighedernes installationer tilbage til beboerne og gøre installationerne til beboernes nære materialitet – altså til noget som beboerne selv kan ændre på. Det kan f.eks. være perlatorer, sparebrugere osv., som beboerne selv kan efterspørge, hvis boligselskabet informerer om de forskellige løsninger eller tilbyder dem i samlede pakker.

ANBEFALINGER

Tilbyd beboerne pakker, hvor I har udvalgt og samlet de bedste og mest relevante energirigtige teknologier til netop jeres beboere.

Pakkerne kan udbydes i forskellige størrelser og kan indeholde f.eks. LED-pærer, perlatorer, sparebrugere, tætningslister eller lignende.

Hvordan skaber vi grobund for interaktion med vores beboere?

Nogle gange lægger den eksisterende relation mellem beboere og boligselskab ikke op til tæt dialog, inddragelse og samarbejde om indsatser.

ANBEFALINGER

Skab konkrete trædesten og en ansigt til ansigt relation med beboerne. Ved at tage udgangspunkt i konkrete og relevante løsninger, kan man skabe en positiv relation, som man derefter kan bygge videre på, når man først har beboerne i tale. Således kan man skabe grundlag for et yderligere samarbejde mellem boligselskabet og beboerne.

Vær opmærksom på at starte indsatsen med at hjælpe beboerne i stedet for at kræve noget af dem. Nogle vil f.eks. opfatte en visualisering af energiforbrug som et krav om, at de skal spare endnu mere på energien, hvorimod en perlator kan opfattes som en hjælpende hånd.

Afdæk og brug de eksisterende positive relationer mellem boligselskabets aktører og beboerne, hvis de findes.

Om forfatterne

CHRISTIAN KIERKEGAARD

Chefkonsulent

JOHANNE MOSE ENTWISTLE

Labchef

LAURA LYNGGAARD NIELSEN

Assistant anthropologist

Christian er uddannet Cand, Techn. Soc. fra Roskilde Universitet og har erfaring med forbrugsmåling og beboerinvolvering – bl.a. fra 7 år som teknik- og miljøchef i boligselskabet fsb. Endvidere har Christian gennemført en række energiprojekter og indsatser med fokus på beboeradfærd, indeklima og energioptimering. Christian har stor erfaring med projekt- og programledelse, blandt andet fra store tværgående og globale projekter for STA-TOIL, Velux, Danske Bank, fsb, Domea og Energi og Miljø.

Energi og Miljø leverer konkurrencedygtige ydelser, der fremmer energirigtig og miljørigtig ejendomsdrift.

Energi og Miljø hjælper en række almene boligselskaber eller boligorganisationer, der tilsammen udgør mere end 67.000 boliger i hele Danmark.

Domea.dk er en af Danmarks største bygge- og boligadministrationer af almene boliger. Vores kunder er ca. 100 boligorganisationer eller boligselskaber, der tilsammen ejer ca. 42.000 almene boliger i hele landet.

Johanne og Laura er begge antropologer og ansat i Sustainable Transition Lab på Alexandra Instituttet. Her arbejder de med at udvikle brugercentrerede løsninger, der understøtter den bæredygtige omstilling i Danmark. I deres arbejde med den almene boligsektor har de fokus på, hvordan samspillet mellem teknologi, mennesker og deres omgivelser kan bidrage bedst muligt til optimering af energiforbrug og indeklima.

Alexandra Instituttet er en almennyttig virksomhed, der tilbyder forskning, udvikling og innovation indenfor it. Vi er sat i verden for at skabe vækst, velfærd og værdi i Danmark.

Første udgave

Udgivelsesår: 2015

Udarbejdet af: Alexandra Instituttet og Energi & Miljø

Arbejdsgruppe: Christian Kierkegaard (projektleder), Johanne Mose Entwistle og Laura Lynggaard Nielsen

Layout: Tine Kaag Raun, Alexandra Instituttet

Projektet er gennemført med støtte fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet (det tidligere Ministerium for By, Bolig og Landdistrikter)

